

Nr 15

Av herrar **Larsson** i Hedenäset och **Larsson** i Norderön, om restitution av skatt å bensin för skogsbrukets motorsågar.

(Lika lydande med motion nr 9 i Första kammaren)

Under de senaste åren har frågan om restitution av skatt å bensin som användes till skogsbrukets motorsågar upprepade gånger aktualiserats i riksdagen.

Nu gällande förordning angående bensinskatt är till sina huvuddrag ett uttryck för den bedömningen, att motorfordonstrafiken bl. a. härigenom skall bära sin andel av uppkommande väggkostnader. I konsekvens därmed har restitution av bensinskatt medgivits för vissa slag av bensinförbrukning, som ej har samband med vägslitage. Sålunda har restitution av skatt å bensin medgivits vid sådan förbrukning till jordbruk, fiske och trädgårdsskötsel.

Under de senaste åren har det svenska skogsbruket undergått en fortgående mekanisering. För utförande av olika arbetsmoment har undan för undan ett allt större antal av olika motorredskap kommit till användning. I första hand må därvidlag nämnas olika typer av motorsågar. Detta förhållande belyses till en del av tidigare gjorda undersökningar. År 1953 uppskattades, enligt en av skogsstyrelsen gjord undersökning, antalet motorsågar till 7 000 och för avverknings säsongen 1956/57 till 45 000. Till år 1963 har antalet, enligt SOU 1963: 63, uppskattats ha stigit till omkring 110 000.

Samtidigt med denna betydande ökning av antalet motorsågar har även skett en utvidgning av de arbetsmoment, vid vilka sågarna kommer till praktisk användning. Från att till att börja med företrädesvis ha använts vid fällning av grövre skog har motorsågarna utvecklats, så att de allt mera kommer till praktisk användning även vid avverkning av klenare dimensioner liksom vid kapning och kvistning av virket. I takt med denna ökade användning har givetvis även skett en förskjutning uppåt av bränsleförbrukningen per motorsåg. Enligt SOU 1963: 63 kan motorsågskostnaden normalt beräknas uppgå till omkring 6: 90 per dag, eller närmare 2 000 kronor per år för heltidsarbetande skogsarbetare. Bränslekostnaden utgör en betydande del av dessa kostnader, och denna utgiftspost kommer att ytterligare stiga allteftersom motorsågen får en ökad användningsgrad.

Bränslekostnaderna för motorsågarna utgöres till större delen av skatt. För närvarande utgår bensinskatt med 43 öre per liter bensin och energiskatt med

9 öre per liter, sammanlagt 52 öre. Kungl. Maj:t föreslår nu härutöver införande av en särskild skatt med 5 öre per liter. Beskattningen utgår såsom ovan anförts i huvudsak för att fordonstrafiken skall på detta sätt bidra till samhällets väggkostnader. Då jordbruk, fiske och trädgårdsskötsel medgivits restitution av skatt å bensin vid förbrukning, som ej har samband med väggslitage, framstår det som rimligt och rättvist, att så även blir fallet i fråga om bensinskatt, som följer med driften av skogsbrukets motorsågar. Detta är så mycket mera motiverat som den beskattning, varom här är fråga, företrädesvis drabbar dels de mindre skogsägare, som själva sköter sin skog, dels de yrkesverksamma skogsarbetarna. Det måste betecknas som synnerligen otillfredsställande, att just dessa åläggas en särskild beskattning i samband med sin yrkesutövning, vilken andra yrkeskategorier befriats ifrån.

Restitution av bensinskatt utgår i fråga om bensindrivna jordbrukstraktorer med ett schablonmässigt fixerat belopp per år räknat. För fiskerinäringen och trädgårdsodlingen utgår restitution kollektivt och användes för gemensamma åtgärder och förbättringar inom respektive näringsgren.

En restitution av skatt å bensin, som åtgår för driften av skogsbrukets motorsågar, kan även den ordnas antingen individuellt eller kollektivt. Mest rättvis bleve säkerligen en individuell restitution. Denna kunde då ske i förhållande till den faktiska bensinförbrukningen eller, med ledning av vunna erfarenhetstal, i relation till den avverkade virkesmängden. Skall emellertid ett sådant restitutionsförfarande bli rättvist, torde det erbjuda problem att ernå en kontroll och administration, som är både effektiv och inte alltför komplicerad. En schablonmässigt fixerad restitution — i likhet med vad som sker i fråga om jordbrukets traktorer — kan även övervägas. Dock har ett sådant förfarande den nackdelen, att hänsyn härvid ej kan tagas till variationerna i erlagd bensinskatt, vilka följer med skillnader i arbetsintensitet och i utnyttjande av motorsåg i arbetet.

Alternativet med kollektiv restitution möjliggör visserligen ej en individuellt absolut rättvist avvägd återbäring. Å andra sidan är det dock uppenbart att de direkt berörda yrkesgrupperna har många gemensamma behov, vilka med fördel kunde tillgodoses med hjälp av restituerade bensinskattmedel. Som exempel härvidlag må här nämnas följande: Forskning om motorsågarnas inverkan som orsak till yrkessjukdomar, det skogliga arbetarskyddets effektivisering, stöd till rehabilitering och rekreation av yrkesskadade skogsarbetare, vidgad forskning i bioteknologi, särskilt stöd till kulturella strävanden i utpräglade skogsbygder, studiestipendier till meriterade yrkesutövare o. s. v.

Ovan som exempel uppräknade lämpliga användningsområden kan säkerligen kompletteras. Som princip bör gälla, att härigenom tillgodoses olika skogsarbetarkårers och de aktiva skogsbrukarnas gemensamma behov, som ej eller i alltför ringa utsträckning tillgodoses med allmänna medel. Schablonmässigt beräknad restitution av bensinskattmedel kunde härvid tillföras en

särskild fond, vars avkastning disponerades för ändamål som här nämnts och likvärdiga sådana, till gagn för de i skogen arbetande. Förvaltningen borde lämpligen handhas av en fondstyrelse, i vilken inginge representanter för skogsarbetarnas fackliga organisation och de enskilda skogsägarnas föreningsrörelse.

Som nämnts har denna fråga tidigare varit föremål för riksdagsbehandling. Då det oaktat frågan kvarstår olöst må följande omständigheter observeras.

Vid ärendets behandling vid 1958 års A-riksdag bifölls utskottsmajoritetens yrkande om avslag på bl. a. från vårt håll väckta motioner vid gemensam votering med så knapp majoritet som 175 röster mot 164, vilka sistnämnda röster avgavs till förmån för ett reservationsyrkande att skogsbruket skulle medgivas gottgörelse för skatt å bensin som förbrukas vid användning av motorredskap inom näringen. Härutöver må observeras att — till följd av den ökade användningen av motorsågar — frågan sedan 1958 har blivit av allt större betydelse för de direkt berörda. Det belopp som erlägges i bensinskatt för drift av motorsågar har sålunda beräknats ligga mellan 8 och 10 miljoner kronor årligen.

År 1964 uttalade bevillningsutskottet och riksdagen sin anslutning till uppfattningen, att spörsmålet om restitution av bensinskatt, som erlagts för drift av motorsågar, borde utredas. Utskottet förmodade dock, att denna fråga skulle bli tillgodosedd i samband med en översyn av vägtrafikbeskattningen, som uppgavs förberedas inom finansdepartementet.

I direktiven till den 1965 tillsatta bilskatteutredningen heter det:

Drivmedelsskatterna belastar, som nämnts, vissa näringsgrenar utöver den direkta nytta de har av vägväsendet. Till viss del kompenseras dessa näringsgrenar genom olika former av restitution. Utredningen bör försöka finna en lämplig lösning av hithörande frågor under beaktande av att de näringsgrenar som nu erhåller kompensation inte bör försättas i sämre läge genom en reform av vägtrafikbeskattningen.

Direktiven har sålunda i nämnda avseende en sådan utformning, att de knappast kan sägas ge täckning åt riksdagens uttalande 1964, att det syntes vara skäligt, att även bensinförbrukningen för motorsågar tillerkändes restitutionsrätt under förutsättning av att nu utgående restitutioner för bensinförbrukning, som inte har samband med vägväsendet, i stort sett bibehölls.

Då frågan om skatterestitution beträffande driften av motorsågar har stor betydelse för ifrågavarande del av näringslivet, bör den skyndsamt prövas och avgöras. Det är naturligtvis lämpligt att denna prövning sker inom den nu arbetande bilskatteutredningen. Härvid bör beräkningar ske beträffande en för restitutionen skälig storleksordning. Utredningen bör vidare noggrant pröva huruvida en restitution av skatt å bensin, som använts till skogsbrukets motorsågar, bör vara individuell eller kollektiv. Det synes oss önskvärt att bilskatteutredningen får tilläggsdirektiv härom.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag beträffande restitution av skatt å bensin, som förbrukas för drift av skogsbrukets motorsågar, i enlighet med vad i motionen har anförts.

Stockholm den 12 januari 1966

Harald Larsson
i Hedenäset

Erik Larsson
i Norderön